
Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2018/2019 i Västmanland - Kampanjstart tisdag den 6 november 2018

Aktuellt inför höstens vaccinationskampanj

- Årets influensakampanj startar i början av november precis som ifjol.
- Inför den här säsongen har vi i regionen upphandlat ett nytt vaccin, Vaxigrip Tetra, som ger skydd mot fyra olika influensastammar, två influensa A- och två influensa B-stammar. Tidigare år har influensavaccinet skyddat mot tre olika virus.
- Följande vacciner är aktuella i år:
 - Vaxigrip Tetra är det influensavaccin som ges till det stora flertalet personer.
 - Fluenz Tetra är ett levande försvagat influensavaccin som ges som näsdroppar och kan användas till "riskbarn" som är 2–6 år gamla.
 - Pneumokockvaccination sker med tre olika vacciner: Pneumovax och de båda konjugatvaccinerna Synflorix och Prevenar 13.

Varför är det viktigt att vaccinera mot influensa och pneumokockinfektion?

Influensavaccinets skyddseffekt varierar från år till år och vaccinet ger aldrig ett fullständigt skydd mot att insjukna i influensa. De som insjuknar trots vaccination brukar dock få lindrigare symtom och färre komplikationer. Skyddet efter vaccination brukar vara runt 60 procent om man är ung och har ett bra immunförsvar. Är man äldre är skyddet mot att överhuvudtaget insjukna inte lika bra. Men risken för allvarliga komplikationer och död är klart lägre hos dem som vaccinerats, även om personen skulle insjukna i influensa. I en studie från Stockholm minskade vaccinerna (mot influensa och pneumokocker) risken för sjukvårdskrävande influensa, lunginflammation och annan svår pneumokocksjukdom med 30 – 50 procent, och den totala dödligheten med upp till 20 procent.

Det finns därför mycket starka skäl att rekommendera båda vaccinerna till personer över 65 år och andra riskgrupper.

Är vaccinerna säkra?

Säsongsvaccinet mot influensa är väl beprövat. Hundratals miljoner vaccindoser har getts under mer än 40 år och är erfarenhetsmässigt mycket säkert. Allmänna biverkningar är relativt ovanliga, ofta inte mer frekventa än efter injektion av placebo (overksam substans), och är snabbt övergående när de väl uppträder. Feber under 1–2 dagar förekommer hos mindre än 5 procent av vaccinerade, medan sjukdomskänsla eller ont i kroppen är något vanligare (ses hos 10–20 procent). Milda lokalreaktioner, som ömhet i armen där injektionen gavs är däremot ganska vanligt och ses hos mer än 20 procent av dem som fått vaccin, jämfört med runt 5–10 procent av personer som fått overksam substans.

Det finns inte något samband mellan narkolepsi och vaccination mot säsongsinfluensa, trots att en halv miljard doser årligen ges i världen sedan många år, till skillnad från erfarenheterna av vaccination med pandemivaccinet Pandemrix.

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2018/2019 i Västmanland - Kampanjstart tisdag den 6 november 2018

Mål för säsongsinfluensavaccinationen

Världshälsoorganisationen WHO:s mål samt våra nationella mål är att influensavaccinera minst 75 procent av ålderspensionärerna och minst 80 procent av de medicinska riskgrupperna. Hittills har vi i Västmanland som mest, säsongen 2008/2009, vaccinerat 68 procent av gruppen som fyllt 65 år. Den säsongen fick vi rapporter om att cirka 1600 doser gavs till yngre riskgrupper, men eftersom målgruppens storlek är okänd är det inte möjligt att ange hur stor andel som vaccinerats. Säsongen 2017/2018 vaccinerades 53 procent av ålderspensionärerna i vår region.

Vi kommer även inför höstens säsong att skicka ett personligt kort hem till alla ålderspensionärer i länet (det vill säga alla personer födda år 1953 och tidigare) med information om influensa- och pneumokockvaccinationen och där de uppmanas vaccinera sig.

Ni bör därför ha som mål att på alla era mottagningar vaccinera minst 75 procent av era listade personer äldre än 65 år (det vill säga i praktiken personer födda år 1953 eller tidigare)! Helst bör vaccinationerna ges i god tid före förväntad epidemi det vill säga under november och december, men det är viktigt att fortsätta vaccinera så länge influensasäsongen pågår, till och med mars 2019.

För att minska risken för att personer med **kraftigt nedsatt infektionsförsvar** smittas med och insjuknar i influensa rekommenderas även att **hushållskontakter och personal** som vårdar dessa patienter bör erbjudas vaccination mot influensa.

Vilka erbjuds kostnadsfri vaccination mot säsongsinfluensa?

- Personer över 65 års ålder (personer som fyllt 65 år eller fyller under 2018, det vill säga personer födda år 1953 eller tidigare)
- Gravida kvinnor efter graviditetsvecka 16 (Gravida som även ingår i en annan riskgrupp (se nedan) rekommenderas vaccination även före graviditetsvecka 16.)
- Vuxna och barn över 6 månader med följande sjukdomar eller tillstånd
 - kronisk hjärtsjukdom
 - kronisk lungsjukdom, som KOL och svår astma
 - andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft och sekretstagnation (till exempel extrem fetma, neuromuskulära sjukdomar eller flerfunktionshinder).
 - kronisk lever- eller njursvikt
 - diabetes mellitus
 - tillstånd som innebär kraftigt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller medicinering)

Säsongsinfluensavaccin ska ges varje år och båda vaccinerna erbjuds kostnadsfritt till ovanstående riskgrupper.

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2018/2019 i Västmanland - Kampanjstart tisdag den 6 november 2018

Vilka erbjuds kostnadsfri vaccination mot pneumokockinfektion?

- Personer över 65 års ålder (personer som fyllt 65 år eller fyller under 2018, det vill säga personer födda år 1953 eller tidigare)
- Vuxna och barn över två år med följande diagnoser eller tillstånd:
 - kronisk hjärtsjukdom
 - kronisk lungsjukdom, såsom KOL eller svår astma
 - andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion eller försämrad hostkraft med sekretstagnation, t.ex. kroniska neurologiska sjukdomar eller cystisk fibros
 - kronisk leversjukdom
 - kronisk njursvikt
 - diabetes mellitus
 - splenektomerade eller bristande mjältfunktion av annan orsak
 - gravt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling, t.ex. efter organtransplantation, cytostatikabehandling, behandling med motsvarande mer än 15 mg prednisolon/dag, annan kraftig immunhämmande medicinering.
 - nefrotiskt syndrom
 - cochleaimplantat
 - likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen

Pneumokockvaccin ges vanligtvis endast en gång. Personer med mycket hög risk att insjukna i pneumokockinfektion brukar vaccineras två eller tre gånger.

För **barn över 5 år och vuxna med mycket hög risk för pneumokockinfektion rekommenderas Prevenar 13** enligt särskilt vaccinationsschema.

- Splenektomerade eller bristande mjältfunktion av annan orsak
- Gravt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling, t.ex. efter organtransplantation, cytostatikabehandling, behandling med motsvarande mer än 15 mg prednisolon/dag, annan kraftig immunhämmande medicinering.
- Nefrotiskt syndrom
- Cochleaimplantat
- Likvorläckage eller barriärskada till följd av kirurgi eller trauma mot skallen
- Cystisk fibros

Det konjugerade pneumokockvaccinet **Synflorix** kan ges till riskbarn från 6 veckor upp till 5 års ålder om barnet inte redan fått vaccinet på barnvårdscentral inom barnvaccinationsprogrammet.

Alla tre pneumokockvaccinerna, Pneumovax, Prevenar 13 och Synforix erbjuds kostnadsfritt till ovanstående riskgrupper.

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2018/2019 i Västmanland - Kampanjstart tisdag den 6 november 2018

Beställning av vaccin säsongen 2018/2019

Vaxigrip Tetra (43,40 kr per dos) tillverkas av Sanofi AB.

Pneumovax (195 kr per dos) tillverkas av MSD.

Synflorix (244 kr per dos) tillverkas av GlaxoSmithKline.

Prevenar 13 (465 kr per dos) tillverkas av Pfizer.

Fluenz Tetra (188,20 kr för en dos), det levande försvagade influensavaccinet som ges som näsdroppar, tillverkas av AstraZeneca.

Information om hur vaccinerna beställs finns i instruktionen från Farmaciservice
-> [Beställning upphandlade vacciner](#).

Kostnadsfrihet gäller för

- ålderspensionärer
- personer ur de yngre riskgrupperna
- gravida kvinnor efter graviditetsvecka 16 (influensavaccin)
- hushållskontakter till personer med kraftigt nedsatt infektionsförsvar (influensavaccin)

När personer ur dessa grupper (alltså inte vårdpersonal) vaccineras med de ovan nämna fem vaccinerna får de vaccinerande vårdgivarna i primärvården och på sjukhusen ersättning för vaccinkostnaden och den uteblivna patientavgiften från Vårdvalsenheten. Utbetalning sker två gånger per år för perioderna januari-juni och juli-december. Ersättningen betalas ut utgående från uppgifter om givna vaccindoser i DUVA för respektive period. Mottagningar som inte har kassaregistrerat givna vaccindoser till dessa grupper i Cosmic kan fakturera Vårdval utifrån pinnstatistik men då förslagsvis en gång per år.

Personer som tillfälligt befinner sig i Västmanland får influensa- och pneumokockvaccinera sig på samma villkor som västmanlänningar

Den som tillhör någon av de riskgrupper som beskrivit ovan och som inte är västmanlänning utan tillfälligt befinner sig i länet kan kostnadsfritt vaccinera sig mot säsongsinfluensa och pneumokocker på samma sätt som länsborna. Observera att detta även gäller asylsökande och tillståndslösa!

Influensa- och pneumokockvaccination säsongen 2018/2019 i Västmanland - Kampanjstart tisdag den 6 november 2018

Vaccination av vårdpersonal

Vårdgivare rekommenderas också att influensavaccinera sin vårdpersonal, särskilt dem som vårdar äldre och andra riskgrupper. Mest angeläget är det att låta vaccinera den personal som vårdar personer med kraftigt nedsatt infektionsförsvar.

Rekommendationen motiveras av att en sådan vaccination leder/kan leda till

- en minskad risk för äldre och yngre patienter att insjukna i och dö av influensa
- en minskad risk för vårdpersonalen att bli sjuk i influensa
- lägre sjukfrånvaro bland vårdpersonalen
- en minskad risk för vårdpersonalen att smitta sina anhöriga.